

Vogels Voeren en Beloeren

Resultaten 2000-2001

Overzicht

1. Inleiding
2. Top-10 Vlaamse tuinen
3. Wat zit waar?
4. Raar maar waar
5. Zoogdieren
6. Wat zit bij onze burenen?

Bijlage

Tabellen aantallen vogels in Vlaamse tuinen per maand

Lijst tuinvogels 2000-2001

Lijst zoogdieren 2000-2001

Hoe waarnemen

Invulformulier

Gegevens verwerking en teksten : Wim Van den Bossche

Gegevens verwerking : Jan Wouters

Gegevens invoer : Guy Himschoot en Wim Van den Bossche.

Voor meer informatie kan u terecht bij:

Natuurpunt

Kon. St. Mariastraat 105

1030 Brussel

Tel: ++32 2 245.43.00

Fax: ++32 2 245.39.33

e-mail: natuurstudie@natuurreservaten.be

Natuurpunt is de fusievereniging van Natuurreservaten vzw en De Wielewaal vzw

1. Inleiding

Van harte dank aan alle medewerkers die aan de actie ‘Vogels voeren en beloeren’ hebben meegewerkt! De inventarisatie heeft heel wat vragen over het voorkomen van vogels en zoogdieren opgelost en tegelijkertijd nog meer vragen opgeroepen.

Een beknopt verslag van ‘voeren en beloeren 2000-2001’ is gepubliceerd in het tijdschrift NATUURreservaten van september-november 2001. Dit document geeft de resultaten ietsjes uitgebreider weer. Deze gegevens zijn voor wetenschappers natuurlijk heel waardevol om later in detail te worden geanalyseerd.

De resultaten die vorige winter door onze leden werden verzameld waren verrassend en interessant. Nu krijgen we een idee over hoe de vogelpopulatie van een gemiddelde Vlaamse tuin eruit ziet. Wie had gedacht dat de huismus in tuinen de talrijkste soort is en dat de spreeuw en de zanglijster in zulke kleine aantallen overwinteren. Nu wordt het voor de tweede winter natuurlijk super boeiend, hoe gaan de vogels zich nu gedragen?

Enkele cijfers: onze medewerkers verzamelden gegevens in 349 verschillende Vlaamse tuinen. De meeste van die tuinen zijn gelegen in de provincie Antwerpen (37%) en Vlaams Brabant (23%), de minste gegevens kregen we uit de provincie Limburg (7%). In totaal werden 69 verschillende vogelsoorten en 11 zoogdiersoorten genoteerd op en rond de voederplaatsen. Een volledige lijst van de waargenomen soorten is in bijlage aan dit document toegevoegd.

Wat kunnen we nu leren uit deze resultaten? In een dichtbevolkt land als Vlaanderen is slechts weinig ruimte voor echte natuur, maar gelukkig kunnen we genieten van een aantal cultuurvolgers. Dit zijn soorten die zich hebben aangepast aan de ingrijpende menselijke activiteiten in ons landschap. Onze kennis over hoe deze soorten zich kunnen aanpassen en in welke aantallen en waar ze voorkomen is erg beperkt. Dit soort van projecten kan aan het gebrek aan kennis verhelpen.

Hoe dit verslag gebruiken? Indien je vorig jaar hebt meegewerkt zit er een persoonlijke tuinlijst bij dit rapport. Je kan je persoonlijke tuinlijst vergelijken met de ‘gemiddelde Vlaamse tuin’ zoals opgesomd in tabel 1A of de maandlijst tabel 11 in de bijlage.

2. Top-10 Vlaamse tuinen

De talrijkheid van een soort blijkt uit het gemiddeld aantal vogels per soort per tuin (tabel 1A) en de frequentie van voorkomen of verspreiding, met andere woorden in hoeveel procent van de Vlaamse tuinen komt een bepaalde soort voor (tabel 1B).

In veel tuinen komen roodborstjes voor, maar omdat ze territoriaal zijn dulden ze niet veel andere roodborstjes in de buurt. Anders is het met spreeuwen, zij komen in relatief weinig tuinen voor maar als je ze ziet zijn ze vaak met velen. In de volgende tabel 1A vind je het gemiddelde aantal vogels in een 'Vlaamse tuin', dit wordt berekend door het maandelijks gemiddelde per tuin te delen door het aantal tuinen.

In bijlage vind je de soortenlijst per maand voor de periode november tot en met april.

Tabel 1A: Top-10 van de talrijkste vogels bij voederplaatsen in Vlaamse tuinen (gemiddelde december 2000 tot en met maart 2001).

	Soort	Gemiddeld aantal
1	Huismus	4,7
2	Koolmees	3,3
3	Merel	3,3
4	Turkse tortel	2,7
5	Pimpelmees	2,4
6	Vink	2,4
7	Spreeuw	2,3
8	Groenling	1,6
9	Ringmus	1,3
10	Heggenmus	1,2

Zo blijkt de huismus de talrijkste soort in Vlaamse tuinen te zijn, terwijl ze slechts in 70% van de tuinen werd waargenomen. De merel is dan weer de meeste verspreide soort want ze komt in zowat alle tuinen voor. Opvallendste verschil tussen beide lijsten is de roodborst, komt in zeer veel tuinen voor maar de soort is sterk territoriaal en duldt geen soortgenoot op de voederplaats. Een soort als de Turkse tortel behoort dan weer tot de vrij talrijke soorten en komt ook in veel tuinen naar de voederplaats, een echte cultuurvolger. De ekster behaalde net als de staartmees, houtduif en roodborst een gemiddelde van 1,1 exemplaar per tuin en valt dus net uit de top-10.

Sterk verspreid voorkomende soorten zijn merel, koolmees, roodborst en pimpelmees (Tabel 1B). Deze soorten komen in de meeste Vlaamse tuinen voor en zijn behalve de roodborst ook in grote aantallen te vinden (tabel 1A).

Tabel 1B: Top-10 van de meest frequent voorkomende vogelsoort op voederplaatsen (gemiddelde december 2000-tot en met maart 2001).

	Soort	Frequentie
1	Merel	99,4
2	Koolmees	97,5
3	Roodborst	92,0
4	Pimpelmees	86,8
5	Turkse tortel	78,0
6	Vink	72,7
7	Heggenmus	71,0
8	Huismus	70,4
9	Ekster	62,3
10	Winterkoning	57,9

Deze getallen zijn natuurlijk enkel interessant wanneer je vergelijkingsmateriaal hebt. Je kan het Vlaamse gemiddelde vergelijken met je eigen tuin en de vergelijking tussen soorten onderling is ook boeiend. Zo is de huismus op de voederplaatsen 4x talrijker dan de ringmus en de koolmees bijna dubbel zo talrijk als de pimpelmees. Gegevens over de verspreiding en aantallen van algemene soorten zijn voor Vlaanderen vrijwel onbestaande. Toch zijn deze gegevens interessant als we uitspraken willen doen over de toestand van de natuur. Zo lijkt de huismus, afgaande op deze eerste resultaten, toch niet zo zeldzaam als door sommige collega's beweerd wordt.

3. Wat zit waar?

Tussen de provincies bestaan er grote verschillen, zo werd de halsbandparkiet enkel in de provincie Vlaams Brabant waargenomen. De huismus is dan weer talrijker in West Vlaanderen (gemiddeld 9 exemplaren in januari) dan in Antwerpen (3,9 exemplaren).

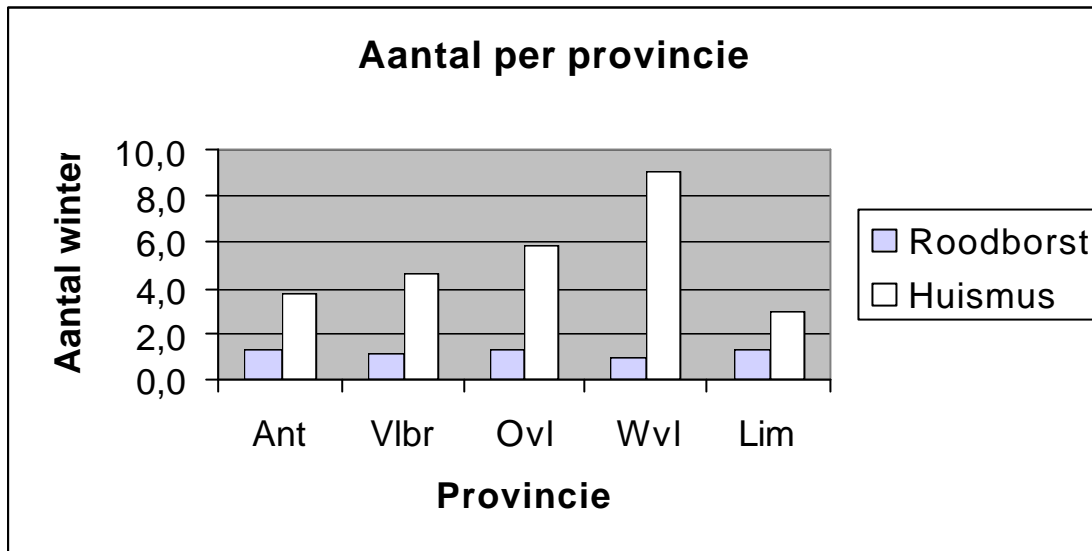
De resultaten van een aantal algemene soorten zijn voorgesteld in tabel 2.

Tabel 2: gemiddeld aantal in de periode december-maart per provincie en in Vlaanderen.

Naam	Antwerpen	Vl. Brabant	Oost Vl.	West Vl.	Limburg	Vlaanderen
Huismus	3,8	4,6	5,9	9,1	2,9	5,2
Koolmees	3,5	4,1	3,6	2,3	5,1	3,7
Merel	3,6	3,4	3,8	3,1	3,3	3,5
Turkse Tortel	2,8	2,1	3,6	3,4	1,7	2,7
Pimpelmees	2,7	2,9	2,8	1,4	3,2	2,6
Vink	2,7	3,3	2,5	1,5	2,3	2,5
Spreeuw	2,3	2,8	1,7	3,1	2,8	2,5
Groenling	1,6	2,0	1,0	0,6	5,6	2,2
Ringmus	1,1	1,7	1,2	0,8	3,3	1,6
Heggenmus	1,2	1,4	1,3	1,1	1,6	1,3
Roodborst	1,3	1,2	1,3	0,9	1,2	1,2
Ekster	1,2	1,7	1,2	1,2	1,1	1,1
Winterkoning	0,4	0,4	0,7	0,5	0,5	0,5

Bij de interpretatie van de verspreiding per provincie moeten we weer in acht nemen dat in een aantal provincies de steekproeven klein zijn. Hierdoor kunnen bepaalde afwijkingen statistisch niet relevant zijn. Wat wel opvalt is dat de algemeen verspreide 'echte' tuinsoorten zoals roodborst, merel en winterkoning in alle provincies in gelijke aantallen werden waargenomen. Soorten waar we een achteruitgang bij vermoeden of kennen vertonen zeer grote verschillen per regio, zoals huismus en ringmus. Hopelijk kunnen we later onderzoeken waarom de groenling zo talrijk is in de provincie Limburg.

Grafiek 1: aantallen roodborst en huismus per provincie

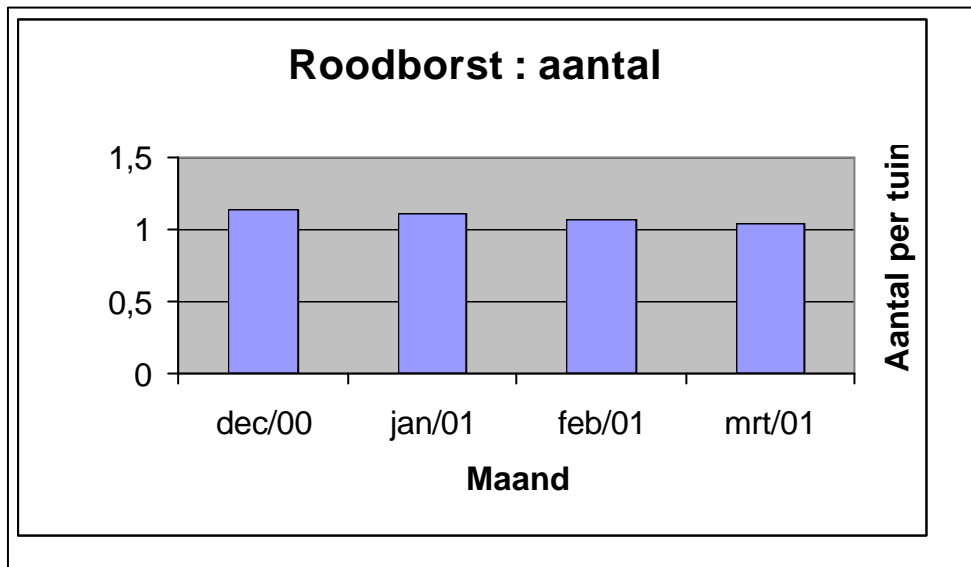
4. Raar maar waar

Ook een aantal zomergasten werden in de winter waargenomen. Tjiftjaf en zwartkop werden in verschillende tuinen waargenomen maar verrassend was de zwarte roodstaart. De zanglijster kwam in december slechts in 13% van de tuinen voor, in maart was dit al in 1 op de 3 (31%).

De winter 2000/2001 kende geen echte invasie van vinkachtigen zoals keep en sijs, hun aantallen bleven laag. De winter 2001/2002 heeft misschien wel een 'invasie' in petto.

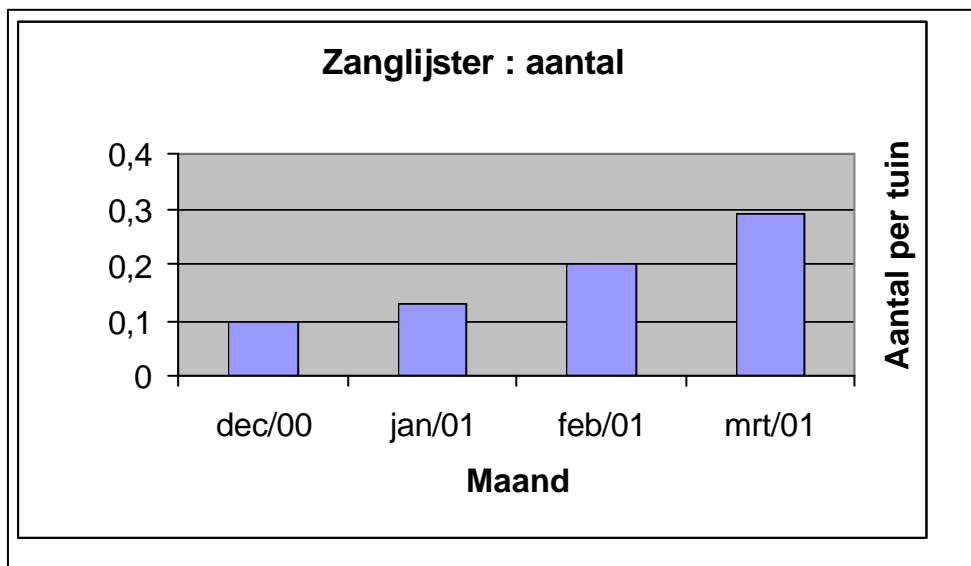
Wanneer we dit even grafisch voorstellen zien we dat bij een soort als de roodborst de aantallen gedurende de ganse winter stabiel blijven (figuur 2). Dit komt omdat roodborsten die in tuinen leven hoofdzakelijk standvogel zijn, roodborsten die in bossen broeden trekken wel gedeeltelijk weg.

Figuur 2: aantal roodborsten per maand

Een totaal ander beeld geeft een soort als de zanglijster. De meeste Vlaamse zanglijsters trekken weg in de winterperiode en komen pas terug in de loop van de maand februari en maart.

Figuur 3: aantal zanglijsters per maand

5. Zoogdieren

De eekhoorn was de talrijkste zoogdiersoort op de voederplaatsen, in de provincie Antwerpen zijn 19%, Vlaams Brabant 14% en Limburg 12% van de tuinen bevolkt met deze soort. In West en Oost Vlaanderen werden geen eekhoorns genoteerd! Van de andere soorten zijn de waarnemingen fragmentarisch en dus nogal moeilijk om echte conclusies te trekken.

6. Wat zit bij onze burens?

In Groot-Brittannië worden de aantallen vogels op voederplaatsen al gedurende 30 jaar gevolgd. Dit zeer interessante onderzoek wordt uitgevoerd door onze collega's van de British Trust for Ornithology (BTO) en de Royal Society for the protection of birds (RSPB).

De Engelse tuin Top-10 zag er in 2000/2001 als volgt uit : merel, pimpelmees, roodborst, huismus, spreeuw, koolmees, vink, Turkse tortel, groenling, houtduif.

Tabel 4: Engelse tuin Top-10 2000/2001.

Soort	Aantal		Soort	Frequentie
Spreeuw	4,2		Merel	87,6
Huisemus	4,0		Pimpelmees	81,5
Pimpelmees	3,2		Roodborst	81,0
Merel	2,8		Huisemus	62,4
Vink	2,0		Spreeuw	56,1
Groenling	1,7		Koolmees	56,1
Roodborst	1,5		Vink	54,2
Koolmees	1,4		Turkse tortel	51,5
Turkse tortel	1,3		Groenling	44,0
Houtduif	1,0		Houtduif	39,8

Een Vlaamse tuin verschilt qua vogelsamenstelling in belangrijke mate van een Engelse tuin. Onze collega's van RSPB –de BirdLife partner in het Verenigd Koninkrijk- noteerden de spreeuw (4,2 exemplaren) als talrijkste gast, net iets talrijker dan de huismus (4,0 exemplaren) en ook roodborst en houtduif haalden de top-10. De koolmees komt met 1,4 exemplaren slechts op de 8ste plaats! In Vlaanderen staat de koolmees op de 2de plaats.

Deze aanwezigheid top-10 ziet er toch anders uit dan de Vlaamse. Spreeuw, groenling en houtduif komen in de Vlaamse top-10 niet voor.

Andere merkwaardige verschillen is ondermeer de aanwezigheid van de zwartkop. In Groot-Brittannië zat deze soort in 24% van de tuinen, in Vlaanderen slechts in 2%. Deze soort is in Vlaanderen blijkbaar een zomervogel gebleven.

Bijlage**Tabel 5: gemiddeld aantal vogels in Vlaamse tuin in november 2000 (13 tuinen).**

	Soort	Gemiddeld aantal november
1	Koolmees	3,8
2	Huismus	3,5
3	Spreeuw	3,1
4	Merel	2,8
5	Turkse tortel	2,8
6	Pimpelmees	2,5
7	Vink	1,8
8	Ringmus	1,7
9	Groenling	1,5
10	Ekster	0,9
11	Roodborst	0,9
12	Staartmees	0,9
13	Winterkoning	0,4
14	Vlaamse gaai	0,4
15	Heggenmus	0,4
16	Houtduif	0,3
17	Goudhaantje	0,3
18	Kuifmees	0,2
19	Halsbandparkiet	0,2
20	Grote bonte specht	0,1

Tabel 6: gemiddeld aantal vogels in Vlaamse tuin in december 2000 (206 tuinen).

	Soort	Gemiddeld aantal december
1	Huismus	4,8
2	Koolmees	3,6
3	Merel	3,3
4	Spreeuw	2,6
5	Pimpelmees	2,5
6	Turkse tortel	2,4
7	Vink	2,1
8	Groenling	1,3
9	Ringmus	1,2
10	Roodborst	1,1
11	Ekster	1,1
12	Heggenmus	1,1
13	Staartmees	0,8
14	Houtduif	0,7
15	Winterkoning	0,5
16	Vlaamse gaai	0,3
17	Zwarte kraai	0,3
18	Kokmeeuw	0,2
19	Grote bonte specht	0,2
20	Kauw	0,2

Tabel 7: gemiddeld aantal vogels in Vlaamse tuin in januari 2001 (277 tuinen).

	Soort	Gemiddeld aantal januari
1	Huismus	4,9
2	Koolmees	3,4
3	Merel	3,3
4	Turkse tortel	2,6
5	Vink	2,6
6	Pimpelmees	2,4
7	Spreeuw	2,1
8	Groenling	1,5
9	Houtduif	1,3
10	Ringmus	1,3
11	Staartmees	1,2
12	Heggenmus	1,2
13	Ekster	1,1
14	Roodborst	1,1
15	Winterkoning	0,4
16	Vlaamse gaai	0,3
17	Zwarte kraai	0,3
18	Kauw	0,3
19	Grote bonte specht	0,2
20	Kokmeeuw	0,2

Tabel 8: gemiddeld aantal vogels in Vlaamse tuin in februari 2001 (220 tuinen).

	Soort	Gemiddeld aantal februari
1	Huismus	4,5
2	Koolmees	3,3
3	Merel	3,2
4	Turkse tortel	2,8
5	Vink	2,6
6	Pimpelmees	2,4
7	Spreeuw	1,9
8	Groenling	1,8
9	Ringmus	1,5
10	Staartmees	1,2
11	Heggenmus	1,2
12	Houtduif	1,1
13	Ekster	1,1
14	Roodborst	1,1
15	Winterkoning	0,4
16	Kauw	0,4
17	Zwarte kraai	0,3
18	Vlaamse gaai	0,3
19	Grote bonte specht	0,2
20	Kokmeeuw	0,2

Tabel 9: gemiddeld aantal vogels in Vlaamse tuin in maart 2001 (112 tuinen).

	Soort	Gemiddeld aantal maart
1	Huismus	4,8
2	Merel	3,4
3	Koolmees	3,1
4	Turkse tortel	3,0
5	Spreeuw	2,9
6	Vink	2,4
7	Pimpelmees	2,1
8	Groenling	1,9
9	Heggenmus	1,5
10	Houtduif	1,5
11	Ekster	1,3
12	Ringmus	1,2
13	Roodborst	1,0
14	Staartmees	1,0
15	Kauw	0,5
16	Winterkoning	0,4
17	Vlaamse gaai	0,3
18	Zanglijster	0,3
19	Zwarte kraai	0,3
20	Koperwiek	0,2

Tabel 10: gemiddeld aantal vogels in Vlaamse tuin in april 2001 (16 tuinen).

	Soort	Gemiddeld aantal april
1	Huismus	4,0
2	Merel	2,8
3	Koolmees	2,4
4	Groenling	2,0
5	Turkse tortel	1,6
6	Pimpelmees	1,3
7	Heggenmus	1,2
8	Spreeuw	1,2
9	Vink	1,0
10	Ekster	1,0
11	Houtduif	0,6
12	Ringmus	0,5
13	Roodborst	0,5
14	Kauw	0,4
15	Winterkoning	0,3
16	Staartmees	0,3
17	Halsbandparkiet	0,3
18	Zanglijster	0,3
19	Vlaamse gaai	0,1
20	Zwarte kraai	0,1

Tabel 11: vogels bij voederplaatsen in Vlaamse tuinen, gemiddelde november 2000 tot en met maart 2001. Let wel tabel 1A is december-maart.

	Soort	Gemiddeld aantal
1	Huismus	4,7
2	Koolmees	3,4
3	Merel	3,2
4	Turkse tortel	2,7
5	Spreeuw	2,5
6	Pimpelmees	2,4
7	Vink	2,3
8	Groenling	1,6
9	Ringmus	1,4
10	Ekster	1,1
11	Roodborst	1,1
12	Heggenmus	1,0
13	Staartmees	1,0
14	Houtduif	1,0
15	Winterkoning	0,4
16	Vlaamse gaai	0,3
17	Kauw	0,3
18	Zwarte kraai	0,2
19	Grote bonte specht	0,2
20	Kokmeeuw	0,2
21	Kuifmees	0,2
22	Zanglijster	0,1
23	Goudhaantje	0,1
24	Koperwiek	0,1
25	Sijs	0,1
26	Groene specht	0,1
27	Halsbandparkiet	0,1
28	Fazant	0,1
29	Matkop	0,1
30	Boomklever	0,1
	Andere soorten <0,1	

Tabel 12: Top-40 frequentie soorten in Vlaamse tuinen

	Soort	Frequentie
1	Merel	99,0
2	Koolmees	97,5
3	Roodborst	92,0
4	Pimpelmees	86,8
5	Turkse tortel	77,9
6	Vink	72,7
7	Heggenmus	71,0
8	Huisemus	70,4
9	Ekster	62,3
10	Winterkoning	57,9
11	Houtduif	48,7
12	Groenling	44,5
13	Spreeuw	40,7
14	Staartmees	39,6
15	Ringmus	31,4
16	Grote bonte specht	24,6
17	Vlaamse gaai	24,3
18	Zanglijster	21,1
19	Kuifmees	12,6
20	Zwarte kraai	12,3
21	Groene specht	12,3
22	Goudhaantje	11,6
23	Kauw	9,2
24	Matkop	5,4
25	Sijs	5,1
26	Boomklever	4,7
27	Fazant	4,7
28	Boomkruiper	4,2
29	Zwarte mees	4,2
30	Tjiftjaf	4,1
31	Glanskop	3,8
32	Sperwer	3,8
33	Koperwiek	3,6
34	Zwartkop	2,2
35	Kokmeeuw	2,1
36	Halsbandparkiet	2,1
37	Waterhoen	1,8
38	Keep	1,7
39	Grote lijster	1,6
40	Putter	1,6

Betekent: in 99 op de 100 tuinen komt merel voor, in 2 op de 100 de grote lijster.

Lijst tuinvogels 2000-2001

Waargenomen in seizoen november 2000-april 2001: 68 vogelsoorten*

*de juistheid van de determinatie is niet gecontroleerd

Bladkoning	Boomklever
Boomkruiper	Boomvalk
Buizerd	Ekster
Fazant	Geelgors
Glanskop	Goudhaantje
Goudvink	Graspieper
Groene specht	Groenling
Grote bonte specht	Grote gele kwikstaart
Grote lijster	Halsbandparkiet
Havik	Heggenmus
Holenduif	Houtduif
Huismus	Kauw
Keep	Kievit
Kleine bonte specht	Kneu
Kokmeeuw	Koolmees
Koperwiek	Kramsvogel
Kuifmees	Kwartel
Matkop	Merel
Monniksparkiet	Patrijs
Pimpelmees	Putter
Rietgors	Ringmus
Roek	Sijs
Smelleken	Sperwer
Spreeuw	Staartmees
Stadsduif	Stenuil
Stormmeeuw	Tjiftjaf
Torenvalk	Turkse tortel
Veldleeuwerik	Vink
Vlaamse gaai	Vuurgoudhaantje
Waterhoen	Wilde eend
Winterkoning	Witte kwikstaart
Zanglijster	Zwarte Kraai
Zwarte Mees	Zwarte roodstaart
Zwarte Specht	Zwartkop

Lijst zoogdieren 2000-2001

Waargenomen in seizoen november 2000-april 2001: 11 zoogdiersoorten*

*de juistheid van de determinatie is niet gecontroleerd

Bosmuis	Bruine rat
Eekhoorn	Egel
Haas	Hazelmuis
Huismuis	Konijn
Rosse woelmuis	Veldmuis
Zwarte rat	

Hoe waarnemen ?

Om mee te doen heeft u slechts een voederplaats nodig en de energie om die plaats dagelijks of wekelijks een kwartiertje in het oog te houden. Noteer de waarnemingen wekelijks op het waarnemingsformulier, een weekje overslaan is echt geen ramp. Mogen wij u vragen om op het einde van iedere maand uw waarnemingen naar ons op te sturen?

- maak een voederplaats op de grond, timmer een voederplank ineen of hang een voederbuis op een zichtbare plaats.
- Probeer elke dag, bijvoorbeeld gedurende een kwartier, uw bezoekers te beloeren en noteer in een schriftje de soorten die u **op en rond de voederplaats** ziet scharrelen.

Omdat niet alle soorten op hetzelfde moment aan tafel gaan, is het nuttig om op verschillende tijdstippen waar te nemen. Voor alle duidelijkheid: het komt er op aan uw waarnemingen regelmatig bij te houden, maar uw formulier pas na een week in te vullen. U noteert per soort het grootste aantal dat u op één moment hebt geteld. Een voorbeeld: op maandag ziet u drie koolmezen op de plank, op dinsdag vijf, op woensdag geen, op donderdag vier. In dit geval vult u op het formulier naast koolmees het getal vijf.

- vul na elke telweek het projectformulier in.
- Als u een week niet hebt geloerd, vul dan 'niet gekeken' in.
- Vul op het formulier ook de vragen in over uw tuin en het soort voedsel dat u aanbiedt. Zo kunnen we een idee krijgen welke tuin beter of minder geschikt is voor bepaalde soorten.
- Stuur uw waarnemingen elke maand naar: Natuurpunt, Kon. St. Mariastraat 105, 1030 Brussel. Fax: 02/245.39.33 of via e-mail naar natuurstudie@natuurreservaten.be

Opmerkingen

(1) In de handleiding staat : 'U noteert per soort het ***grootste aantal*** dat u op één moment hebt geteld'

Zonder al de vogels te vangen en te merken is het vrijwel onmogelijk om juist te bepalen hoeveel vogels een voederplaats bezoeken. Toch willen dit aantal zo goed mogelijk schatten. Noteer dus per week het grootste aantal van een bepaalde soort dat bij het voeder of in de omringende struiken of bomen zat en dit binnen een waarnemingsperiode van 15 minuten. Bij een soort als de koolmees zie je natuurlijk zelden meerdere individuen tegelijkertijd op een voederplaats, maar in de meeste gevallen is het toch mogelijk om te schatten hoeveel vogels er op een bepaald moment op de voederplaats en de omringende struiken of bomen zitten. Het is dat aantal in de onmiddellijke omgeving van de voederplaats dat ons interesseert, dus niet het aantal bezoeken binnen 15 minuten. Hoewel dat laatste gegeven, aantal vogels per 15 minuten, natuurlijk ook interessante data oplevert, kan dit toch problemen geven bij de aantalschattingen van territoriale soorten als roodborst en winterkoning. Bijvoorbeeld op maandag zitten 4 huismussen op de voederplaats, dinsdag zie je op 4 verschillende tijdstippen 1 huismus op de voederplaats en vrijdag zie je er 3 tesamen. Voor deze week vul je dus in : huismus : 4 **en niet 11**.

(2) Het is belangrijk om goed te controleren of de maand goed is ingevuld!

(3) Noteer ook soorten die niet in de lijst van 16 voorkomen als ze de voederplaats bezoeken, de lijst van 16 is enkel een hulpmiddel om snel de waarnemingen te noteren.

Maand :

Soort	1 ^{ste} tot 8 ^{ste}	9 ^e tot 16 ^e	17 ^e tot 24 ^{ste}	25 ^{ste} tot 31 ^e
	Maximum aantal op de voederplaats			
Roodborst				
Heggenmus				
Winterkoning				
Merel				
Spreeuw				
Grote bonte specht				
Koolmees				
Pimpelmees				
Vink				
Groenling				
Huismus				
Ringmus				
Ekster				
Vlaamse gaai				
Turkse tortel				
Houtduif				
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				
Eekhoorn				

Heb je een tuin? Zo ja, hoe ziet je tuin er uit?

Een stadstuin met veel groen	
Een stadstuin met weinig groen	
Een tuin in een villawijk	
Een tuin in een open landschap	

In de tuin bevinden zich veel loofbomen	
In de tuin bevinden zich veel naaldbomen (den, taxus, ...)	
In de tuin bevinden zich veel struiken	

In de tuin is een vijver of drinkbak : ja nee

Heb je geen tuin, waar bevindt zich jouw voederplaats dan?

Terras of vensterbank	
Geplaveide koer	

Ik gebruik het volgende voeder: (aankruisen wat je gebruikt)

Zonnebloemen (los)		Pindanoten	
Gemengd zaad (los)		Vetbol	
Brood			

Kopieer dit formulier en stuur elke maand je waarnemingen naar : Natuurreservaten vzw, Kon. St. Mariastraat 105, B-1030 Brussel of per e-mail naar natuurstudie@natuurreservaten.be

Naam :			
Adres :			
E-mail :			

